



xx.x.2026

Kunnan harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen hakeminen vuonna 2026

HAKIJAN TIEDOT

Kunta: Someron kaupunki

Kunnan yhteyshenkilön tiedot:

- Nimi: Kirsi Sukuvaara
- Nimike: Talouspäällikkö
- Sähköpostiosoite: kirsi.sukuvaara@somero.fi
- Puhelinnumero: 044 1268 218

HAKEMUKSEN TIEDOT

A. Haettava summa, euroa:

1.200.000 €

B. Mikäli kunta on saanut harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuonna 2025, niin sen käyttökohde:

Someron kaupunki ei ole hakenut/saanut

C. Yksilöidyt talousvaikeudet, joihin haetaan harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta sekä perustelut, jotka osoittavat em. vaikeudet poikkeuksellisiksi tai tilapäisiksi. Lisäksi yksilöitynä talousvaikutusten ajankohta ja euromääräinen vaikutus kunnan talouteen.

Yksilöidyt talousvaikeudet

1. Kiinteistö Oy Someron Lamminniemen purkautunut kiinteistökauppa

Someron kaupunki myi Kuntalain mukaisin menettelyin konsernin sisäisellä kaupalla Kiinteistö Oy Someron Lamminniemen osakekannan ko. tiloissa toimineelle palvelutuotantoyhtiö Lamminniemen

Hyvinvointikeskus Oy:lle 28.2.2022 allekirjoitetulla kauppakirjalla. Neljän miljoonan euron kauppasumma perustui ulkopuoliseen AKA-tasoiseen kiinteistön arvonmäärittelyyn.

Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy:n siirryttyä Varsinais-Suomen hyvinvointialueen omistukseen 1.1.2023, yhtiö reklamoi myöhemmin 20.10.2023 kaupasta. Riitaisuus käsiteltiin kauppakirjan mukaisesti välitysmenettelyssä, jonka tuomio annettiin lopulta 25.8.2025. Tuomio oli kaikilta osin someron kaupungin edun vastainen*, sillä välitystuomion mukaisesti osakekauppa purettiin ja kauppasumma palautettiin korkoineen Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy:lle. Lisäksi maksettavaksi tuli vastapuolen oikeudenkäyntikuluja ja välitysmenettelyn hallintokustannuksia n. 228 000 € sekä muita rahoituskuluja (välitystuomion määräämät viivästyskorot ja tuottokorot) n. 724 000 € ja vahingonkorvauksia 470 000 €. Tilinpäätöksen satunnaisiin eriin kirjautui 3 192 100 €:n tappio, joka koostuu välitystuomion myötä palautetun pääoman ja kohteen alkuperäisen tasearvon erotuksesta sekä em. vahingonkorvauksesta. Kaikkiaan välitystuomion kertaluonteinen kassavirtavaikutus oli -5,4 miljoonaa euroa, laskettuna ilman kaupungin omia asianajokuluja. Koska em. korvaukset maksettiin suurimmaksi osin ensin lyhytaikaisella lainalla ja myöhemmin pitkäaikaisella lainalla, on välitysmenettelytappio lisännyt kaupungin lainanhoitokustannuksia merkittävästi, noin 420 000 € vuodessa.

Tämän lisäksi, Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy:n ja Varhan tyhjennettyä kaikki toimintonsa Kiinteistö Oy Someron Lamminniemen kiinteistöstä vuoden 2025 loppuun mennessä (ympäri vuorokautinen palveluasuminen ja muu palveluasuminen, sosiaali- ja terveydenhuollon hallinnon tilat), on tyhjä kiinteistö jäänyt rasittamaan kaupungin taloutta noin 150 000 €:n vuotuisen yhtiövastikkeen johdosta. Kaupunki yrittää parhaillaan myydä edelleen hyvin käyttökelpoista kiinteistöä, mutta toistaiseksi kauppia ei ole syntynyt. Mikäli ostajaa ei kohtuullisen ajan kuluessa löydy, on kiinteistö käytännössä purettava, koska kaupungilla itsellään ei ole sille käyttötarkoitusta.

* Someron kaupunki on ollut tyytymätön välitystuomioon siitäkin syystä, että välitysoikeus jätti korvauslaskelmassaan huomiotta sen, että kaupan purkautuessa Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy:n ja Varhan olisi tullut maksaa vuokraa Someron kaupungille tilojen käytöstä. Tuomion mukainen tilanne tarkoittaa, että kaupunki on maksanut yhtiölle takaisin kauppahinnan, viivästyskorot, tuottokorot ja vahingonkorvaukset, mutta ei ole saanut mitään korvausta siitä, että yhtiö ja Varha ovat käyttäneet tiloja välillä 30.4.2022 – 25.8.2025. Kaupungin laskelmien mukaan kyse on lähes 1,5 miljoonasta eurosta. Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy on kiistänyt vaateen kokonaisuudessaan, ja asian käsittely osapuolten välillä on siten tältä osin kesken.

2. Hyvinvointialueen muiden kuin kohdassa 1 mainittujen toimintojen siirtäminen pois Somerolta ja vuokrasopimusten tuoton aleneminen

Sen lisäksi, että Varha luopui em. Lamminniemen tilasta, se luopui kokonaisuudessaan myös Ktö Oy Jukolantieltä sekä Jonkkala-rakennuksesta vuokraamistaan tiloista vuoden 2025 loppuun mennessä. Näiden vuosivaikutus kaupungille on noin -270 000 €.

Tämän lisäksi Varha ja kunnat neuvottelivat uudet vuokrasopimukset vuoden 2026 alusta voimaan tuleviksi. Tässä yhteydessä Varha vähensi tilankäyttöään Someron Terveyskeskuksen rakennuksesta, minkä lisäksi vuokrasopimusten pääsääntöisesti laskeneen vuokratason vaikutus Someron vuokratuloihin on noin -315 000 €/vuosi (-19 %).

Lisäksi jo vuoden 2025 tilinpäätöksessä käytöstä poistetun Palvelutalo Tervaskannon tasearvoon tehtiin noin 2 milj. euron lisäpoisto. Em. rakennus jäi tyhjilleen kun se korvattiin syksyllä 2024 valmistuneella uudisrakennuksella (Palvelutalo Satumaa). Myös Tervaskannolle on edelleen haettu korvaavaa käyttöä, mutta mikäli sitä ei kohtuullisen ajan kuluessa löydy, se on purettava. Tällä hetkellä Tervaskanto rasittaa kaupungin taloutta tyhjänä noin 65 000 €/lla/vuosi.

Somerolta noin 25 kilometrin päähän Forssaan on alkamassa vuonna 2027 Euroopan mittakaavassa huomattavan suuren datakeskuksen rakentaminen. Koska alueelle tarvitaan tässä yhteydessä huomattavasti majoituskapasiteettia hankkeen rakennustyövoimaa varten, on strategiana hakea sekä Tervaskannolle että em. Lamminniemelle mahdollista uusiokäyttöä em. datakeskushankkeen tarpeisiin, ennen kuin tehdään lopullista päätöstä esim. kohteiden purkamisesta.

3. Kiinteistöjen yhtiöittämisen negatiiviset talousvaikutukset

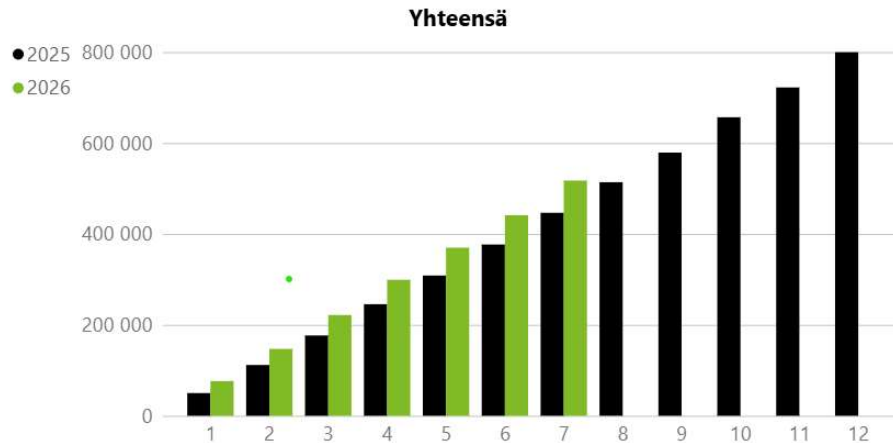
Varsinais-Suomen Hyvinvointialueen palveluverkkosuunnitelma 2027 - 2029 ja -visio 2027 – 2037, jotka ovat Varhan päätöksenteossa syksyllä 2026, antavat perusteet toteuttaa sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen. Samassa yhteydessä Someron kaupunki on yhtiöittämässä myös ne asuinhuoneistot ja liikekiinteistöt, jotka vielä eivät ole yhtiömuotoisia Someron kaupunkikonsernissa karsiakseen mm. hallinnon päällekkäisyyttä.

Kaupunki on tarkastellut eri vaihtoehtoja, joissa kaikissa omistajatuloutus jää selvästi pienemmäksi kuin tilanteessa, jossa kiinteistöt jäisivät kaupungin suoraan omistukseen. Tästä syystä kaupunki teettää parhaillaan selvitystä yhtiöittämisveloitteen toteutumisesta Someron alueella. Selvitys antaa mahdollisuuden jättää yhtiöittäminen osin tekemättä, jolloin yhtiöittämisen taloudelliset vaikutukset eivät ole kaupungille niin haitalliset kuin kokonaisulkoistuksessa. Kuitenkin suppeimmassakin tarkastellussa vaihtoehdossa yhtiöittämisen vaikutus kaupungin vuosikatteeseen on noin -500 000 € ja kassavirtaan noin -400 000 € verrattuna nykytilanteeseen.

4. Työllisyystilanne on poikkeuksellisen vaikea

Salon työllisyysalueeseen kuuluvan Someron kaupungin työttömyysaste työllisyyskatsauksessa 7/2026 on 11,0 %. Pitkäaikaistyöttömiä on 153, mikä on lähes 30 % enemmän kuin vastaavaan aikaan vuonna 2025. Kaupungin osarahoittama työttömyysturva oli vuonna 2025 noin 800 000 € ja heinäkuun 2026 kumulatiivinen summa 517 000 € on samalla tasolla kuin elokuussa 2025, eli vuoden

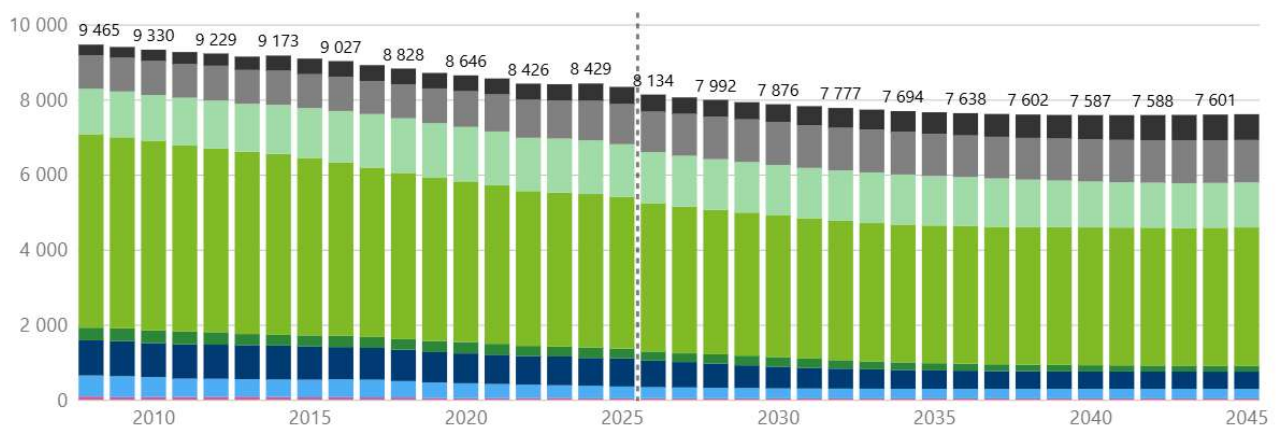
2026 työttömyysturvakustannukset tullevat olemaan lähellä miljoonaa euroa vuonna 2026. Ohessa asiaa havainnollistava kaavio.



Kaupunki pilotoi syksyllä 2026 yli 700 päivää työttömänä olleiden työllistämisen edistämiseen työllistämislisää, jolla ko. ryhmään kuuluva henkilö työllistyisi vähintään 12 kuukauden työsuhteeseen yrityksissä. Työllisyystilanteeseen odotetaan parannusta vuodesta 2027 alkaen.

5. Väestökehitys Someron kaupungissa on negatiivinen

Someron kaupungin väestön kehityssuunta on vuosi vuodelta vähenevä lukuunottamatta vuoden 2024 19 hengen kasvua edellisestä vuodesta. Alla Tilastokeskuksen kuntien avainlukuja tilastosta ote väestön kehityksestä vuosina 2015 – 2025.



Tilastosta on nähtävissä väestön vähenemisen jatkuvan ja painottuvan varhaiskasvatus-, koulu- ja työikäisiin. Väheneminen saavuttaa kuitenkin harvoin portaan, joka mahdollistaa esimerkiksi kiinteitä kuluja aiheuttavista koulu- tai päiväkotirakennuksista luopumisen, eli kunnan palvelutarjonnan sopeuttaminen on vaikea sovittaa samaan tahtiin asukasmäärän vähentymisen kanssa samalla kun kehitys johtaa väheneviin valtionosuuksiin.

6. Päiväkoti-investointi

Someron kaupunki on joutunut investoimaan uuteen viidelle ryhmälle suunniteltuun päiväkotiin, jolla korvataan käyttöikänsä päähän tullut Leivonpesän päiväkotirakennus. Kustannusarvioltaan 5,3 miljoonan hankkeen toteutus on heikentänyt kaupungin kassatilannetta ja lisännyt lainaa sekä lainanhoitokuluja. Syksyllä 2026 käyttöön otettava uudisrakennus kuitenkin lisää kaupungin lapsiperhevetovoimaisuutta ja mahdollistaa lähitulevaisuudessa hajanaisen päiväkotiverkon keskittämisen ja henkilöstösäästöjen toteutuksen.

D. Mikäli kunta on hakenut harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuonna 2025, niin perustelut miksi kunta hakee korotusta peräkkäisinä vuosina.

Someron kaupunki ei ole hakenut harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta vuonna 2025.

E. Kunnan omat toimenpiteet poikkeuksellisen tai tilapäisen taloudellisen tilan korjaamiseksi (tulojen lisäykset ja menojen vähennykset, omaisuusjärjestelyt jne.)

1. Toteutetut toimenpiteet

- Kirjastoautopalvelu lakkautettu;
 - o auton myynti +28 000 €
 - o Kuljettajan palkkakulun väheneminen n. 50 000 €
- Oinasjärven koulun toiminta Somerniemellä lakkautettu vuonna 2026
 - o Toimipaikan tulos vuonna 2025 yht. n. -520 000 €, kokonaissäästöpotentiaalin saavuttaminen edellyttää onnistumista kiinteistöstä luopumisessa.
- Sairauspoissaolojen vähentäminen kehittämällä yhteisöllistä työyhteisöä
 - o Palkkakustannusten vähennys n. 100 000 €
- Henkilöstökuluja on sopeutettu taloushallinnossa, kun osa-aikainen työntekijä eläköityi, hänen tilalleen ei palkattu uutta työntekijää, kustannussäästö n. 40 000 euroa/vuosi.
- Varhaiskasvatuksessa ryhmiä on yhdistetty ja näin on saatu henkilöstösäästöjä n. 150 000 euroa.
- Koulu- ja päiväkotiryhmien uudelleenjärjestelyssä on syksystä 2026 alkaen pystytty luopumaan väliaikaisesta toimitilasta. Saavutettava säästö on vuositasolla noin 100 000 €.

2. Tulossa olevat ja päätetyt toimenpiteet

Talousohjelmassa on kirjattu toimintakatteeseen vaikuttavia sopeutustoimitavoitteita vuodelle 2027 yhteensä 673 000 €.

Vuonna 2027 toteutuvia ja valmistelussa olevia keskeisiä sopeutuskohteita ovat:

- v. 2027 tehtävä kaupungin teknisen toimialan toimintojen yhtiöittäminen konserniyhtiön kanssa tuo toimintakuluihin ensivaiheessa arviolta 100 000 euron vähenemisen (henkilöstökulu vähenee arviolta n. 546 000 € ja palvelujen ostot kasvavat n. 446 000 euroa). Kaupunki vähentää yhtiöittämisen yhteydessä jo omin toimin 2 henkilötyövuotta vuoden 2026 aikana.
- Em. yhtiöittämisen tavoite on toiminnan tehostaminen ja päällekkäisyyksien poistaminen, jolla saavutettaneen tulevana vuosina lisäsäästöjä.
- Hallinnon toimistopalveluresursseja keskitetään toimimaan monitoimialaisesti, josta saadaan säästöä eläköitymisten yhteydessä arviolta 100 000 euroa lähivuosina.
- Ostojen/hankintojen tehostamisella tavoitellaan säästöjä noin 75 000 euroa. (Tulevana vuosina lisää 50 000 €/vuosi.)
- Someron kaupunki hoitaa maaseutuhallinnon palvelut Someron, Tammelan ja Forssan muodostamalla yhteistoiminta-alueella. Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen toteuttamiseen valmistellaan uutta laajempaa kuntayhteistyömallia, jolla tavoitellaan noin 60 000 €:n säästöä.
- Työllisyydenhoitoon tavoitellaan kaupungin elinkeinopalvelujen ja työllisyysalueen yhteistyön tiivistämisellä noin 50 000 €:n säästöä. (Tulevana vuosina kumuloituvat lisäsäästöt 50 000 €/vuosi.)
- Kirjastovirkailijaresurssia vähennetään vuoden 2027 aikana yhdellä henkilötyövuodella, noin 40 000 €:n säästö.
- Varhaiskasvatuksen henkilöstövähennys, noin 80 000 €.
- Kotihoidontuen kuntalisän muutosvalmistelu, jolla tavoitellaan kustannusten alenemista, on käynnissä.

Talousohjelmaan (ks. kohta F) on kirjattu vuodelle 2028 säästötavoitteita yhteensä 675 000 € ja vuodelle 2029 yhteensä 694 000. Vuosille 2030 - 2031 ei ole vielä suunniteltu yksilöityjä sopeutustoimia, mutta tavoitteeksi on esitetty 200 000 €/vuosi.

F. Muut huomiot ja lisätiedot:

Someron kaupunki on vuodesta 2024 alkaen suunnitelmallisesti miettinyt ja toteuttanut talouden sopeuttamisohjelmaa, jota kutsutaan talousohjelmaksi. Talousohjelmassa esitetään säästökohteita toimialoittain, ja säästöille arvioidaan euromäärät ja toteuttamisvuodet. Talousohjelmaa päivitetään säännöllisesti.

Kohdassa C/1 mainittu Kiinteistö Oy Someron Lamminniemen tilanne on myötävaikuttanut Someron kaupungin kassavarannon tilanteeseen muuttaen pitkään hyvässä taloudellisessa tilanteessa olleen

kaupungin rahaliikenteen päivittäin tiukasti seurattavaksi, jotta rahat riittävät ulosmenevien laskujen hoitoon. Lisärahoituksen nostoa vältetään, jotta välttyttäisiin ylimääräisiltä rahoituskustannuksilta.

Kaupungin vuosien 2026 ja 2027 valtionosuutta vähentävät aiempina vuosina liikaa maksetut sivistystoimen valmistavan opetuksen valtionosuudet. Mikäli talousohjelman toimenpiteet toteutuvat ja kehitys on muutenkin kokonaisuutena ohjelmassa esitetyn mukaista, nousee tilikauden tulos positiiviseksi jälleen vuodesta 2029 alkaen.

Aika:

Allekirjoitus, nimenselvennys ja nimike

Liitteet:

Someron kaupungin talousohjelma

Someron kaupungin puolivuotisraportti 1 – 6/ 2026

Someron kaupungin talousarvioraami vuodelle 2027

Someron kaupungin rahoituslaskelma 2025/2024